

Verdenskirke som minoritet

Den katolske kirkes historie i
Danmark efter Reformationen

P. Niels Engelbrecht

Chr. III- Reformationen 1536

Reformationen

- Fr I dør 1533
- Biskopperne mod hans søn Chr III
- Chr. II lurer i baggrunden
- "Grevens Fejde" 1533-36
- Chr III vinder borgerkrigen 1536
- Biskopperne fængsles
- Reformationen indføres

Cuius regio, ejus religio

- Augsburgere Freden 1555
- Westfalske Fred 1648
- Den, hvis område det er, hans religion gælder

Kirkens respons

- 1622 Propagandakongregationen
- 2 dominikanere sendes – ingen interesse for den katolske kirke
- 1624 2 jesuitter incognito – opdages i Malmø – sendes væk – deres vært henrettes – takkegudstjeneste for at være blevet bevaret mod ”den romerske paves anslag”
- 1624 - Kongelig forordning: Dødsstraf for katolske gejstlige at opholde sig i landet

Greg Bernardino de Rebolledo

Fransk gesandt de Terlon 1658-76

Nord Stern 1672

Fig. 9: Tielkobber til bogen »Nord-Stern, Führer zur Seeligkeit durch drey Kräftige Wirkungen« af Heinrich Kircher, SJ, trykt i Amsterdam 1672 og 1674.

1675 Den Skånske Krig

- Den Skånske Krig bryder
- Dårligt forhold Danmark-Frankrig
- 1676 De Terlon forlader landet
- Skiftende kapeller hos skiftende gesandter

Niels Steensen

Apostolisk Vikar 1676-86

Danske Lov 1683

- 1.Art.
- Ingen i hvem det og være kan, som overbevises at være affalden til den papistiske Religion maa tage nogen arv, men den skal være forfalden til hans næste slægt og arvinger; men har han arvet, førend han forandrer sin Religion, da beholder han Arven; dog skal han ikke maa bo i Kongens riger.
- Art.2.
- Findes nogen på jesuitiske Steder at have gaaet i skole, da skal den ikke til noget Kald, enten i Skolerne eller Kirkerne betroes.
- Art.3.
- Munke, Jesuitter og deslige gejstlige papistiske Personer maa under deres livs Fortabelse ikke her i Kongens Riger og Lande lade sig finde, eller opholde. Hvo vidende saadanne Personer huse eller herberge, eller stede dem plads til deres romerske Ceremonier at fulddrive, straffes som de, der huser fredløse.[\[1\]](#)
-

Fredericia

- 1675-79 Den skånske krig
- - Katolske lejesoldater
- 1682 Fredericia privilegier for katolikker
- 1686 kirke og skole i Fredericia
- - Hvis katolikkerne ikke er danske
- - Hvis man ikke lægger mærke til dem
- - Hvis de ikke missionerer

- Kejsesinde Maria Theresia 1717-1780

Gesandtskabskapel 1764-1842

Kirke i København 1842

- **1849**
- Grundlov med religionsfrihed
- 600-1000 katolikker
- 2 kirker og 3 præster
- **1860**
- Folketælling: 1.240 katolikker

Hermann Grüder

Født 24.8.1828 i Schwerin, Mecklenburg. Studerede i Propagandakollegiet i Rom og i Münster; ordineret 14.6.1851, samme år ansat ved Skt. Ansgars Kirke i København, hvor han blev sognepræst i 1861; apostolisk præfekt 2.5.1869.

Hermann Grüder døde 15.12.1883.

Fra det første katolske præstemøde efter Reformationen

8.-10. november 1881 i Århus

Brinkmann - Stræter - Lohmann - Perger - Schmitz

- **1869**
- Herman Grüder – apostolisk præfekt
- **1883**
- Grüder dør
- 3.000 katolikker
- 6 nye sogne
- 21 præster – 2 danske
- 1 præst pr 150 katolikker

Mission

- Kristent land – Folkekirken for alle
 - Gøre protestanter til katolikker
- Ikke menigheder for katolikker, men missionsstationer
- Skoler for katolikker
- Hospitaler og klinikker

Dolly Berling

11 Mai 1856

Sr. Marie Thérèse 1820 + 1882

Sr. Marie-Stephanie 1822 + 1879

Sr. Marie-Félicité 1815 + 1885

Sr. Marie-Azélie 1824 + 1897

Sr. Marie-Sophie 1827 + 1901

19 7bre 1897

Biskop Johannes v.Euch 1893-1922

Efter 60 år

- **1910 – biskop v.Euch 50 år præst**
- 24 menigheder
- 36 kirker og kapeller
- 71 præster: 20 verdens- og 51 ordens-
- 73 ordensbrødre
- 440 søstre
- 8.000 katolikker
- Demografi: store landmenigheder

Von Euch's strategi

- Inviterer udenlandske ordner til Danmark:
- Hollandske franciskanere
- Østrigske redemptorister
- Belgiske præmonstratensere
- Tyske kamillianere
- Engelske og hollandske vincentpræster
- Hollandske dominikanere
- Franske maristbrødre

- **1922 – Biskop v.Euch dør**
- 15.000 katolikker

Biskop Josef Brems 1922-38

Flest og mest - ny biskop

- **1939**
- 812 Søstre
- 100 Præster
- 30 Skoler
- 19 Hospitaler og klinikker
- 8 Rekreativshjem
- 22.500 Katolikker
- Nakskov største menighed: 1750 medl.

Biskop Theodor Suhr 1939-64

1965 - Koncilet slut – ny biskop

- 52 Menigheder
- 701 Ordenssøstre
- 136 Præster – 34 verdens-, 102 ordens-
- 23 Skoler
- 11 Hospitaler
- 26.580 Katolikker

Biskop Hans Martensen 1965-95

Biskop Czeslaw Kozon 1995-?

Mission

- Sækulariseret samfund
- Evangelisering
- Multinationalt samfund
- Sjælesorg og integration for indvandrere
- Caritativt arbejde
- Caritas, Vincentgrupper etc. Mest udlandet

Og lige nu -2014

- 45 Menigheder
- 100 Ordenssøstre
- 69 Præster – 39 verdens, 40 ordens-
- 57 PR-medlemmer
- 252 MR-medlemmer
- 292 Kommunionssuddelere
- 22 Skoler
- 44.428 Katolikker

1965 og 2015

• Katolikker	26.800	41.000 (+140.000?) +50%
• Præster	134	69 -50%
• Søstre	700	105
• Menigheder	52	45
• Hospitaler	11	0
• Skoler	23	22
• Pastoralrådsmedlemmer	0	57
• Menighedsrådsmedlemmer	0	292
• Pastoralcenter	0	1
• Informationstjeneste	0	1
• Kursuscenter	0	1
• Evangeliseringstjeneste	0	1

Situationbeskrivelse 1965-2015

- Decentral til central: fx præsteløn, institutioner
- Ordener lukker – bispedømmet tager over
- Stadig større ejendomsmasse - vedligehold
- 1/2 så mange præster som 1965
- 1/7 ordenssøstre – høj gennemsnitsalder
- Årligt millionunderskud
- 55% flere registrerede katolikker
- 160.000 nye udenlandske ikke-reg. katolikker
- Demografi – udkant mod centrum